

Temadag:

En værdig død

VIA University
College

ABSALON
PROFESSIONSHØJSKOLEN
ABSALON

Dagens program

Kl. 9: Velkomst v/underviserne

- Film
- Oplæg om den palliative indsats i Danmark
- Gruppeøvelse: Interviews om en værdig død – opsamling

Kl. 10.15-10.30: Pause

- Oplæg om værdighedsgivende pleje og omsorg ved livets afslutning
- Gruppeøvelser: dialogcirkel og ønskescenarium – opsamling

Kl. 12.00-12.45: Frokost

- Plenumdiskussion
- Oplæg: Hvordan får vi indblik i borgerens tanker om og ønsker til døden?
- Summe-øvelse
- Opsamling og afrunding af dagen

Film om værdighed i ældrepleje

Den palliative indsats i DK

- Definition på palliation fra WHO
- Palliativ indsats – funktion
- Specialiseret og basalt niveau
- Palliativguiden – hvad er det og hvad kan den bruges til

Definition på palliation

”at fremme livskvaliteten hos patienter og familier, som står over for de problemer, der er forbundet med livstruende sygdom, ved at forebygge og lindre lidelse gennem tidlig diagnosticering og umiddelbar vurdering og behandling af smerter og andre problemer af både fysisk, psykisk, psykosocial og åndelig art”.

(WHO 2002. jf. Sundhedsstyrelsen 2017)

I Danmark tager vi afsæt i WHO's definition fra 2002 og beskriver at palliation:

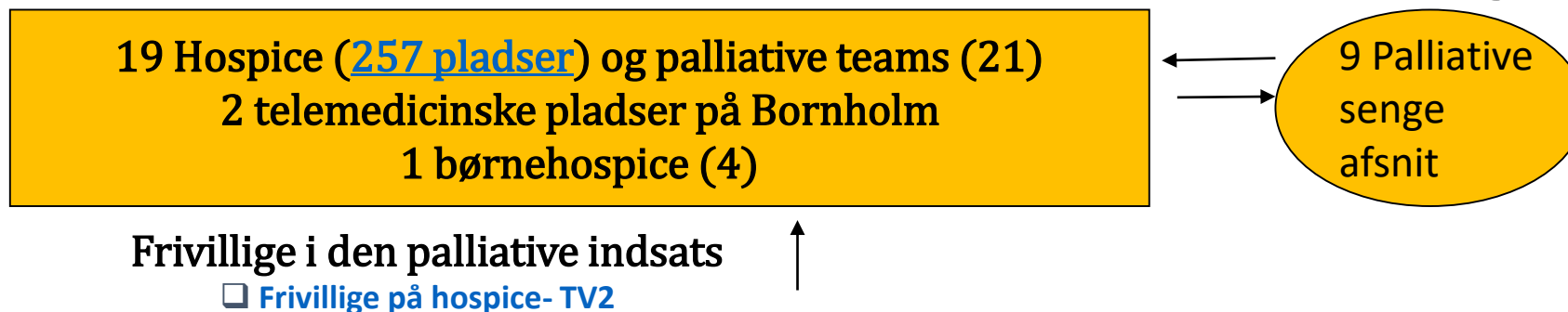
- tilbyder lindring af smerter og andre generende symptomer
- bekræfter livet og opfatter døden som en naturlig proces
- tilstræber hverken at fremskynde eller udsætte dødens indtræden
- integrerer omsorgens psykiske og åndelige aspekter
- tilbyder en støttefunktion for at hjælpe patienten til at leve så aktivt som muligt indtil døden
- tilbyder en støttefunktion til familien under patientens sygdom og i sorgen over tabet
- anvender en tværfaglig teambaseret tilnærmelse for at imødekomme behovene hos patienterne og deres familier, inklusive støtte i sorgen om nødvendigt
- har til formål at fremme livskvaliteten og kan også have positiv indvirkning på sygdommens forløb
- kan indsættes tidligt i sygdomsforløbet, i sammenhæng med andre behandlinger/indsatser, som udføres med henblik på livsforlængelse, som fx kemo- eller stråleterapi, og inkluderer de undersøgelser, som er nødvendige for bedre at forstå og håndtere lidelsesfyldte kliniske komplikationer (Sundhedsstyrelsen (2017), Anbefalinger for den palliative indsats, side 6).

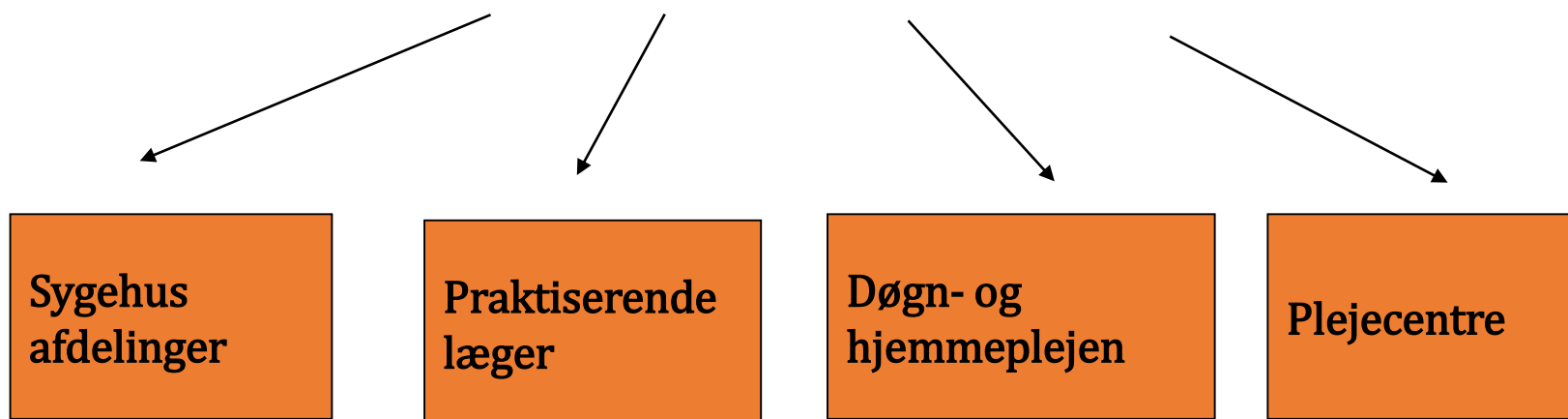
Organisering af den palliative indsats i DK

[Palliativguiden REHPA](#)

Det specialiserende niveau - palliativ indsats er hovedopgaven

Det basale niveau - palliativ indsats er en delopgave

Gruppeøvelse – interview

Gå sammen 2 og 2

I skal interviewe hinanden ud fra følgende spørgsmål:

1. Fortæl om situation, hvor du oplevede, at borgeren fik en værdig død
2. Fortæl om en situation, hvor du oplevede, at borgeren ikke fik en værdig død

Opsamling på interviews

På baggrund af jeres fortællinger hvad kendetegner en værdig død?

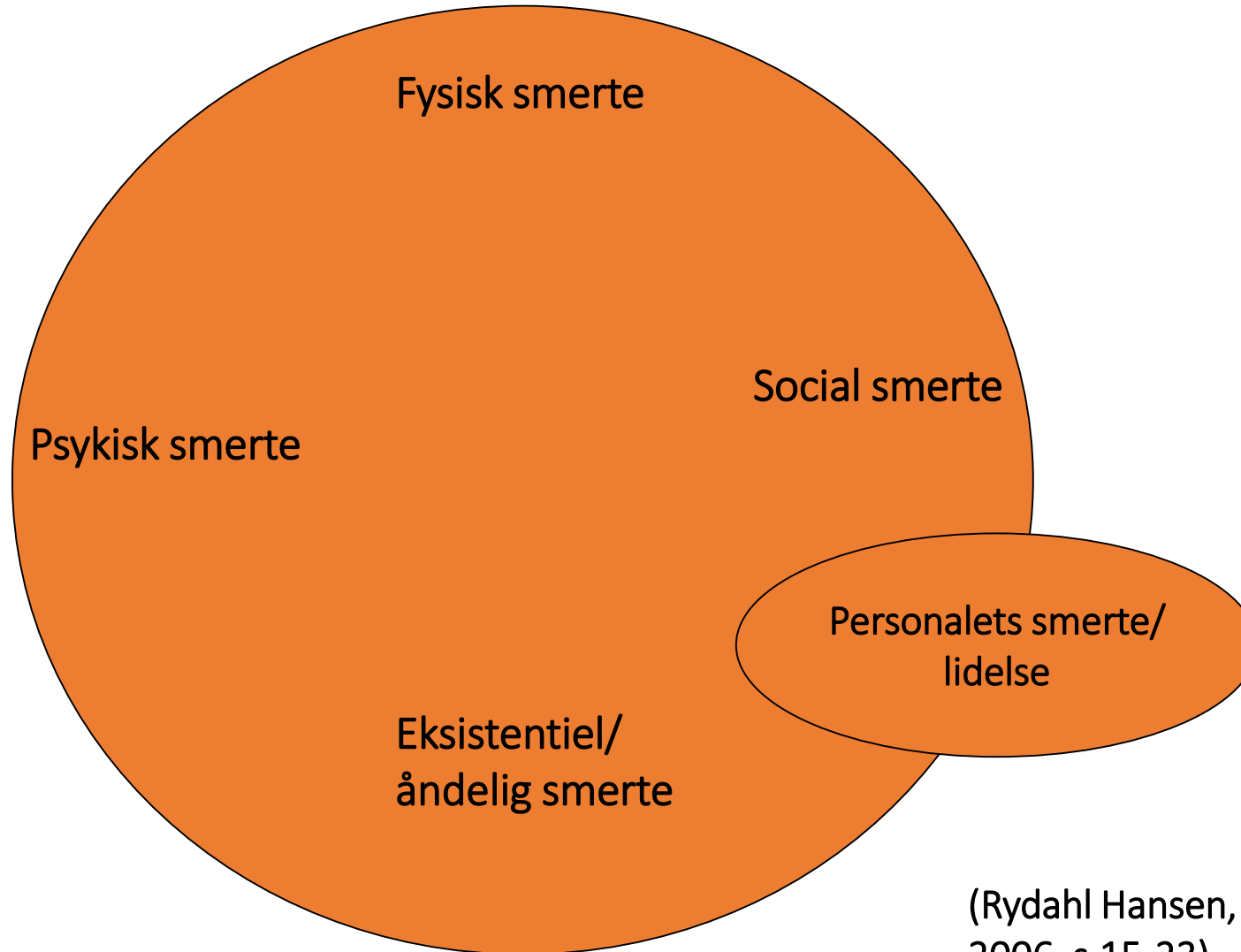

Pleje og omsorg ved livets afslutning

- Leve livet – helt frem til døden
- Kroppens forfald
- Tage godt vare på kroppen
- Agtelse – at møde borgen med respekt og anerkendelse
- Pårørendes betydning for den syge og døende – og sygdommens betydning for den pårørendes hverdagsliv

Den totale smerte

(Rydahl Hansen, S.
2006. s.15-23)

VIA University
College

ABSALON
PROFESSIONSHØJSKOLEN
ABSALON

Fysisk omsorg som en værdighedsgivende praksis

Lindring af symptomer som fx:

- Træthed
- Kvalme
- Uro
- Appetitløshed
- Åndenød
- Smerte
- Udskilleelsesproblemer

Velvære som fx:

- Personlig hygiejne
- Påklædning
- Hår, negle, make-up mv.
- Mad og drikke efter ønske
- Lejring
- Massage

Psykisk omsorg som en værdighedsgivende praksis

- Bekymring
- Angst
- Nedtrykthed
- Sorg
- Skyld og skam

Social omsorg som en værdighedsgivende praksis

Roller og funktioner – Tab af identitet

- Familielivet
- Det sociale liv – samvær - fællesskab

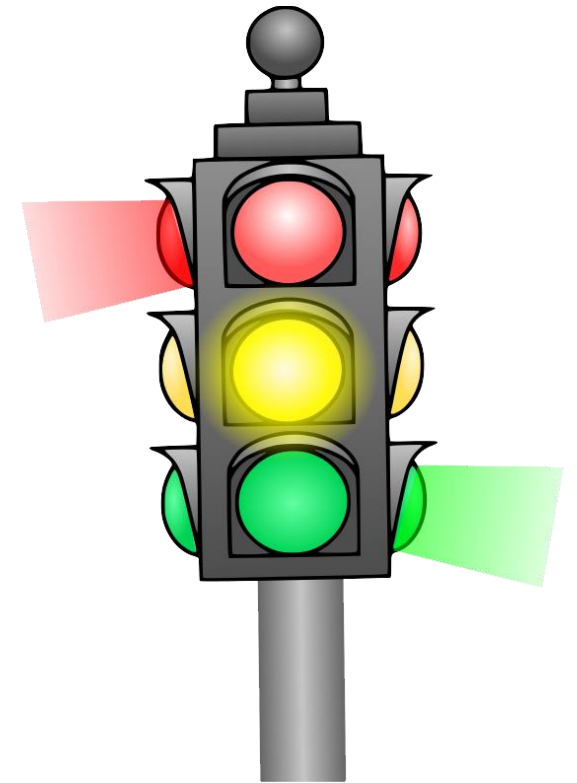
Stabilitet og tryghed i hverdagen

- Uafhængighed Afhængighed

SOCIAL DØD?

Åndelig omsorg som en værdighedsgivende praksis

- Hvad er åndelig omsorg?
- Religiøse og eksistentielle spørgsmål, behov og problemstillinger
- At give borgeren værdighed
- At få borgeren i spil – også i praktiske plejehandlinger
- Åndelig omsorg som nærvær i handling
- Hvordan omsorgspersonen kan møde borgeren med rødt, gult eller grønt lys

Gruppeøvelse – dialogcirkel

- Gå sammen 10 og 10
- Vælg en ordstyrer
- Hvad tænker I om en værdig død og jeres daglige praksis?

Diskussion i plenum

Hvilken betydning har henholdsvis den fysiske, psykiske, sociale og åndelige omsorg for en værdig død?

Gruppeøvelse – ønskescenarium

1. Skriv ønsker til praksis, som kan styrke muligheden for at give borgerne en værdig død
2. Læs hvad de andre har skrevet og skriv ideer til mikroændringer, som kan opfylde ønsket

Hvordan får vi indblik i borgerens tanker om og ønsker til døden?

At turde tale om døden rettidigt

- At se borgeren i et helhedsperspektiv - totalsmerte
- Hvad er livskvalitet og livsudfoldelse, når døden nærmer sig?
- Selvbestemmelse – også når man ikke længere selv kan forfægte sine egne ønsker
- Screeningsredskaber

Links til screeningsredskaber

EORTC <https://www.regionsjaelland.dk/dagsordener/dagsordener2012/Documents/1361/1762055.PDF>

SPICT <http://www.rehpa.dk/projekter/dansk-oversaettelse-og-validering-af-spict/>

ESAS <http://pavi.dk/Libraries/symptomscreening/esas-hospice-djursland.sflb.ashx>

De seks S'er – artikel fra Sygeplejersken

<https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv/sy-nr-2013-2/en-saerlig-tilgang-ved-forestaaende-doe>

Summeøvelse

- Gå sammen 2 og 2
- Hvad kan **jeg** i min praksis gøre for at identificere borgerens ønsker og eventuelle palliative behov?

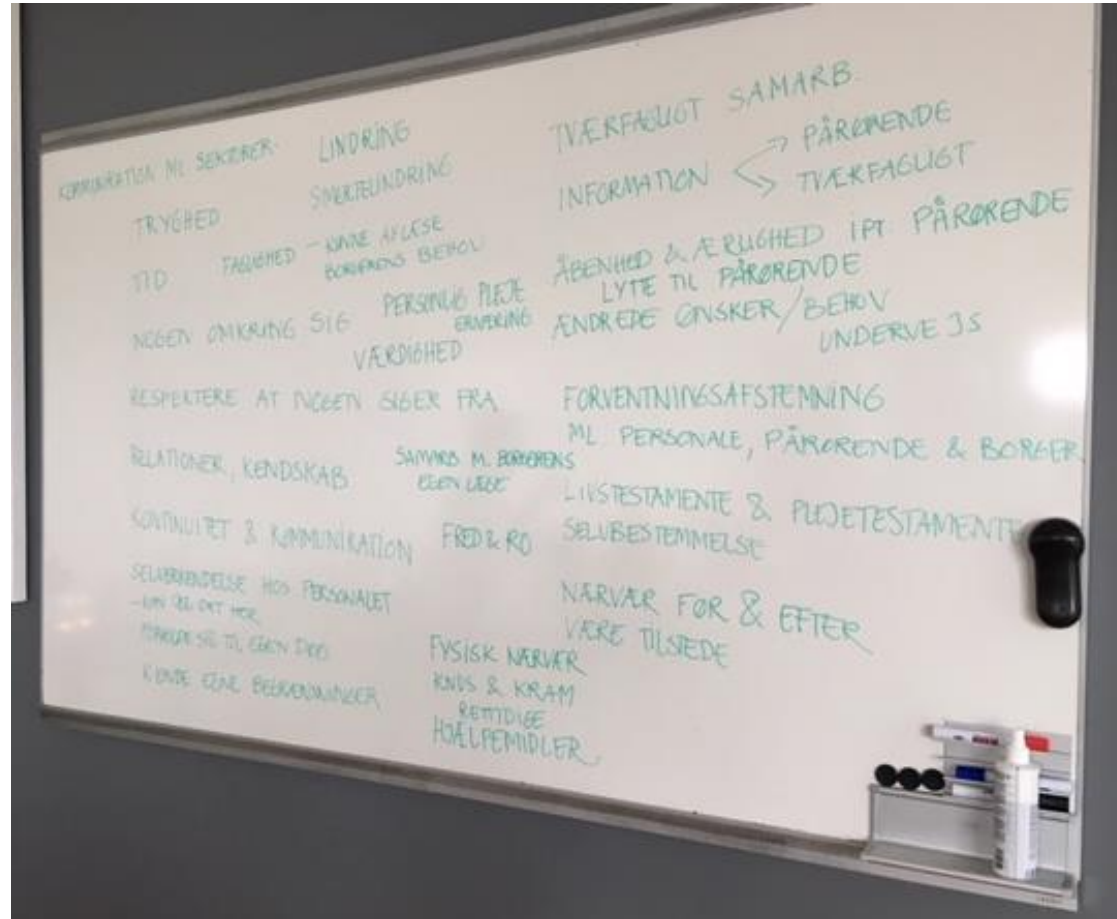
Opsamling og afrunding

Hvad er dit vigtigste "tag-med-hjem" budskab?

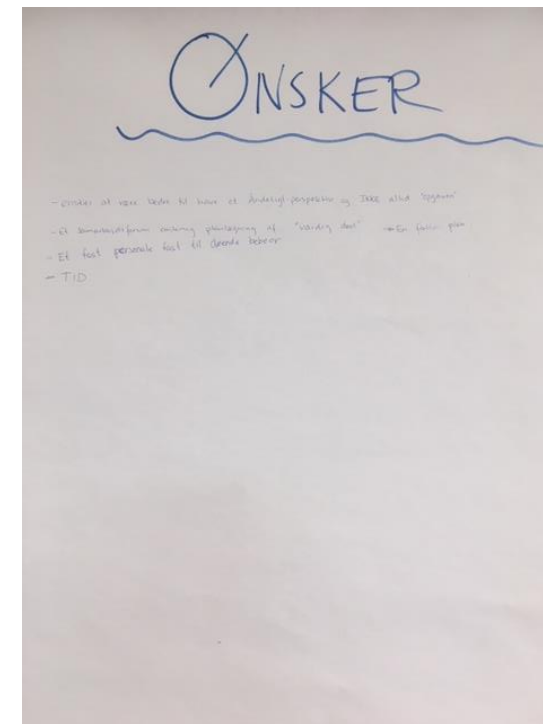
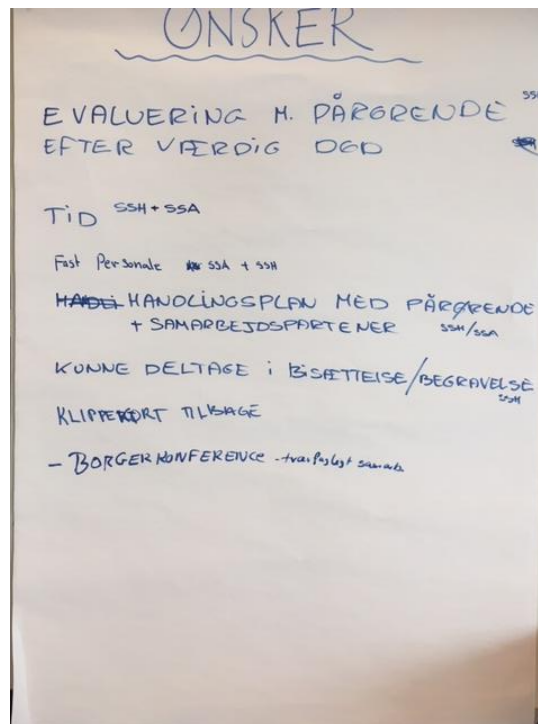
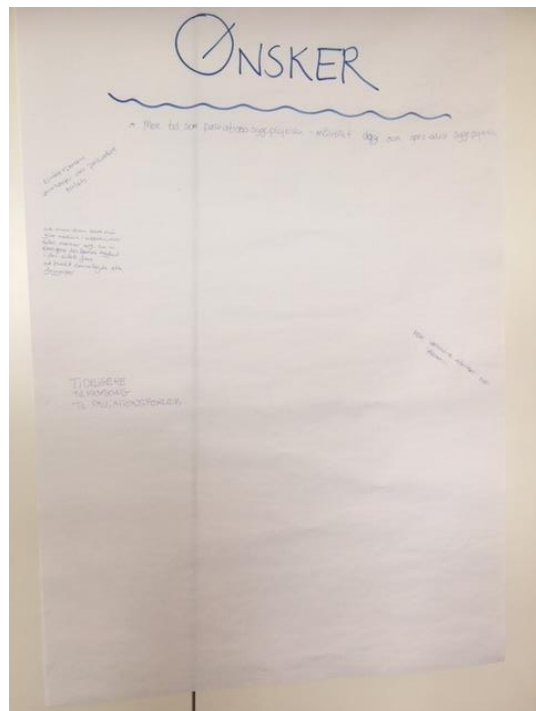

Slides fra temadagens gruppeøvelser
d. 27.05.19 i Roskilde
slide 24-26

Opsamling i plenum – på baggrund af interviews; hvad kendetegner en værdig død ?

Ønskescenarium og forslag til ændringer

Ønskescenarium og forslag til ændringer

